

3

EEVA ALHA

VAPAA NAINEN

1938

3,
E E V A A L H A

VAPAA NAINEN

ESITELMÄ NAISILLE

SUOMEN NUORTEN KRISTILLINEN LIITTO
HELSINKI

HEVA ALHA

VAPAA NAIIEN

ESKIMÄ MÄIIN

Hämeenlinna 1938,
Arvi A. Karisto Oy:n kirjapaino

Vapaa, vihdoinkin vapaa!

Se on vangin riemuhuuto, kun kahleet putoavat ja rautainen ristikkoportti jää muistojen joukkoon. Se on orjan paratiisiuni, kun hänen kuvitelmansa ovat korkeimmillaan. Ja se on sorretun sielun pakahduttava elämys, kun painajaisesta on päästy ja elämä avaa uudet, ennen kokemattomat mahdollisuudet hänen eteensä. Vapaus on totisesti kallis lahja. Se on kuolemattomien sielujen aateliskilpi, omaisuus, jonka tähden on taisteltu ja yhä taistellaan henkeen ja vereen asti.

Ja kuitenkin! Mitä on vapaus? Kuka oikeastaan on vapaa?

Jos sanomme, että vapaus on riippumattomuutta, niin meillä on oikeus väittää, ettei ole ainoatakaan vapaata ihmistä. Kaikki ovat sidottuja ja mitä erilaisimpien rajoitusten alaisia. Jokainen on riippuvaisuussuhteessa johonkin.

Kuka esimerkiksi voi irroittaa itsensä sellaisesta tekijästä kuin perinnöllisyys? Sen kiroja on kestettävä, sen vuosituhantista taakkaa kan-

nettava. Ei kukaan voi valita vanhempiaan, sukuaan, kansallisuuttaan ja rotuaan, eikä määrätä lahjojaan ja taipumuksiaan. On tunnettua, kuinka t a p a hallitsee joukkojen ja yksityisten elämää. Asetummepa vain asumaan jollekin uudelle paikkakunnalle, saamme pian kuulla erilaisten asianhaarain yhteydessä: »Meillä tehdään niin ja niin» tai »tämä ei ole meidän paikkakuntamme t a p a». Loistava näyte ihmisen epäitsenäisyydestä on m u o d i n valta maailmassa. Vaikka se johtaisi kuinka naurettaviin äärimmäisyyksiin tahansa, miljoonat yhtäkaikki sen määräyksiä noudattavat. Ja jos joku uhmaa muotia ja yrittää toimia juuri päinvastoin kuin se käskee, on hänen tarkettava sitä kuitenkin osatakseen olla muodinvastainen ja on näinkin sen kahleissa.

Yleensä ihminen on paljon riippuvaisempi m u i s t a i h m i s i s t ä kuin hän itse tietääkään. Mutta rajoituksemme eivät ole vain ulkoapäin tulevia ja perintönä saatuja. Pieni, sinänsä turhanpäiväinen t o t t u m u s, josta irroittautuminen tuntuu vaikealta, jopa miltei mahdottomaltakin, osoittaa meissä piilevän orjanluonnon. Meidän tahtomme ei ole kaikkivoipa. Emme ole itsemme herroja. Rehellisen sielun on nöyrästi yhdyttävä Paavalin sanoihin: »Tahtoa minulla kyllä on, mutta voimaa hyvän toteuttamiseen ei, sillä hyvää, jota tahdon, minä en tee, vaan paha, jota en tahdo, sitä harjoitan.» (Room. 7: 18, 19.)

Mitä vapaus sitten on?

Jos etsimme vastausta Raamatusta, joudumme uudelleen toteamaan, ettei vapaus ole riippumattomuutta. Raamattu näkee vain kahdenlaisia orjia, nimittäin synnin orjia (Joh. 8: 34) ja Kristuksen orjia. (1 Kor. 7: 22) »Kenen voittama joku on, sen orja hän on». (2 Piet. 2: 19) Kysymys on vain siitä, millaisen hallitsijan alaisena kuljetaan. Synti on hävittävä voima. Se vie tuhlaajapojan tielle, joka merkitsee Jumalan lahjojen väärinkäyttöä, itsekästä elämää intohimojen vallassa ja lopullista köyhtymistä. Siinä koetaan todeksi apostolin sanat: »Joka lihaansa kylvää, on lihasta niittävä turmeltumusta». (Gal. 6: 8) Synti tosin esiintyy vapauden valhekaapuun verhottuna eksyttäen siten monia, mutta seuraukset ovat samat kuin aikojen alussa syntiinlankeemuksen päivinä: Alastomuuden häpeä, omantunnon tuska, pelko, ero Jumalasta, paratiisin menetys. Viimeinen onnettomuus on kuolema. (Room. 6: 23)

Toisin on laita sen ihmisen, joka on riippuvaisuussuhteessa Kristukseen. Hän on vapaa synnin ja kuoleman laista, eikä vaella kadotustuomiota peljäten, sillä hänen suhteensa Jumalaan on lapsen suhde Isään. (Room. 8: 1, 2, 15) Hänet on pelastettu pimeyden vallasta ja kiittollinen rakkaus sitoo hänet Pelastajaan. Anteeksiantamuksen syvä ilo ja rauha on vuotanut hä-

nen sydämeensä. Elämä on saanut avaran, ihanan iäisyyspohjan ja ajalliset asiat ovat menettäneet ensiarvoisen merkityksensä. Sentähden tähän riippuvaisuuteen sisältyy syvimmältään mitä suurin vapaus. Jeesus todistaakin: »Jos Poika tekee teidät vapaiksi, niin te tulette todella vapaiksi». (Joh. 8: 36) Paavali oli sen kokenut huudahtaessaan: »Missä Herran Henki on, siinä on vapaus». (2 Kor. 3: 17) Kristinusko on siksi vapauden uskonto.

Kristinuskoa saa nainenkin kiittää vapaudesta. Juutalainen hurskas fariseus kiitti Jumalaa siitä, ettei hän ollut syntynyt »naiseksi, pitaaliseksi tai pakanaksi». Havainnot pakanamaailmasta osoittavat, että nainen siellä useimmassa tapauksessa on varsin halveksittu ja kahlehditussa asemassa. Stanley Jones huomauttaa, ettei »hindulaisuudessa eikä buddhalaisuudessa nainen naisena voi tulla pelastetuksi; hänen täytyy jälleen syntyä mieheksi, jos hän tahtoo saavuttaa pelastuksen». Sen sijaan Kristuksen edessä ovat kaikki ihmiset kansallisuuteen, yhteiskuntaluokkaan ja sukupuoleen katsomatta saman arvoisia. »Ei ole orjaa eikä vapaata, ei ole miestä eikä naista, sillä kaikki te olette yksi Kristuksessa Jeesuksessa.» (Gal. 3: 28) Edellä mainitsemamme kirjailija viittaa siihen, miten Jeesus suhtautui naiseen: »Jeesus puolustaa kunnioitusta naisen persoonallisuutta kohtaan.» Eräässä raamatunkohdassa sanotaan Jeesuksesta: »Hän pani kätensä hänen päälleen

ja heti hän oikaisi itsensä suoraksi.» Nykyajan opit ovat suurelta osalta sellaisia, että, kun ne laskevat kätensä naisen päälle, niin hän painuu heti kumaraan. Johanneksen evankeliumin kuvaus Jeesuksesta ja samarialaisesta naisesta valtasi aikanaan voimakkaasti jalon intialaisen naisen Pandita Ramabain ja sai hänen käsittämään, »että Kristus todella oli Jumalan lähettämä Vapah-taja ja että ainoastaan Hän voi kohottaa Intian sorretut naiset heidän alennustilastaan». Hänestä tuli sittemmin palavasydäminen työntekijä Intian naisten keskuudessa.

Uskallamme väittää, että vain kristitty nainen on vapaa nainen. Emme silloin ajattele etusijassa naisen ulkonaista asemaa ja oikeuksia kristikunnassa — siinä epäilemättä on vielä toivomisen varaa — mutta kiinnitämme huomiomme naispersoonallisuuteen, jonka Kristus on saanut uudistaa.

Vapaan eroittaa orjien joukosta, sillä vapaus lyö leimansa koko hänen olemukseensa. Sen aate-lispiirteet ovat kaikkien nähtävissä. Kysymme nyt, millainen on vapaa nainen?

Sellainenko, joka nauttien sukupuolten tasa-arvoisuudesta häikäilemättömän tuttavallisesti ja repäisevästi seurustelee miestoveriensä kanssa? Tai onko hän niitä naisia, joiden vaellus on erään-laista vaistovaraista hämärissä hapuilua ja heilah-telua satunnaisten mielijohteiden ja tunnelmien

mukaan? Vai löytäisimmekö hänet arkipäivän tuhansiin pikkuseikkoihin takertuneena niin toivottoman perinpohjaisesti, että elämän lopputarkoitus on näköjään unhoittunut? Tiedämme, ettemme tästä joukosta hänen kuvaansa tapaa, niin erivivahteisena kuin voimmekin hänet kohdata. Me näemme heissä orjan merkin, emmekä vapaan sielun ylevää rauhaa.

Vapaa nainen on kyllä tietoinen arvostaan ja vaikutusvallastaan, mutta tavalla, joka herättää kaikkien kunnioitusta. Hän tietää syntyneensä ihmiseksi, joka on luotu Jumalan kuvaksi, ja kuolemattomaksi sieluksi, jonka tähden Elämän Herra, Jeesus Kristus on vuodattanut verensä. Mikä onkaan ihmisen kutsumusta korkeampi! Sen ohella hän on saanut suoritettavakseen arvokkaan erikoistehävän naisenä, jonka on edustettava äidillisyyttä ja hienoutta, yleensä sydämen syvimpiä arvoja kärkeän ja kylmän maailman keskellä. Tunto tästä täyttää hänet elävällä edesvastuuntunteella. Vapaus ja vastuu kuuluvat yhteen. Kaikki lahjat velvoittavat. Elämä ei muodostu itsekeskeiseksi ihailun ja nautintojen tavoitteluksi eikä epämääräiseksi päivästä toiseen liukumiseksi, sillä kutsumuksensa arvon ja pyhyiden tajuaminen edellyttää itsestään irti pyrkivää, päämäärätietoista vaellusta. Vapaan naisen silmien

edessä on ihanteiden ihanne Jeesus Kristus, joka täydellisenä ihmisenä ja syntisen sielun Vapahtajana johtaa hänet monien kiusauksien ja taistelujen halki lopulliseen voittoon, Jumalan lasten kirkkauden vapauteen.

Päämäärätietoisuuteen sisältyy elävä tunto siitä, että on kutsuttu rakentavaan yhteistyöhön lähimmäistensä kanssa. Jumalalta saadut lahjat on pantava käytäntöön. Vapaa nainen viljelee niitä sekä kodissaan — onhan koti aivan erikoisessa mielessä naisen valtakunta — että ympäristössään, jonka hädän poistamiseksi ja epäkohtien lieventämiseksi hän antaumuksella työskentelee. Nykyajan naisella on monia yhteiskunnallisia velvollisuuksia suoritettavanaan, olipa kysymyksessä kunta, seurakunta, valtio tai kirkko. Hänen tulee olla suolana ja valona aineellisuuden, himojen ja jumalattomuuden kyllästyttämässä maailmassa. Hän ei voi sen vuoksi antaa elämän mennä menojaan puuttumatta sen kulkuun ja jättää muiden hoitoon yhteisiä asioita sillä perusteella, että toiset ovat ne ennen hoitaneet tai siksi, että niihin perehtyminen kenties aiheuttaisi ponnistusta ja väivännäköä. Hänen näköalojaan, sydäntään ja silmäänsä tarvitaan koulujen johtokunnissa, huoltolautakunnissa, kirkkoneuvostoissa ja kirkkovaltuustoissa ja muissa mitä erilaisimmissa luottamustehtävissä sekä virallisissa työelimissä. Hän suorittaa tehtävänsä tuntien rajoituksensa ja

puuttuvaisuutensa ja kysyen Jumalan tahtoa saadakseen Häneltä viisautta menettelemään oikein kussakin vastaan tulevassa tapauksessa.

Kaikki tämä edellyttää naiselta todellista itsenäisyyttä, ryhtiä.

Vapaa nainen onkin ryhdikäs nainen.

Hän ei etsi tukea ulkonaisesti vahvemmassa eikä nojaudu joukkojen mielipiteisiin. Hän taistelee itselleen vakauksen eikä leikittele periaatteilla, jotka painostuksen tullen voi heittää yli laidan. Hän ajattelee asian loppuun asti ennen kuin toimii. Niinpä jos hän joutuu piiriin, jossa nautitaan väkijuomia, on hänellä rohkeutta kieltäytyä niistä, vaikka hän sen johdosta joutuisikin halveksumisen kohteeksi. Juoruilevassa seurassa hän uskaltaa asettua poissa olevan puoltajaksi. Hänellä on voimaa vetäytyä pois vilpillisistä, itsekkäitä pyyteitä tavoittelevista yhteisyryyksistä näennäisen tappion ja ympäristön vihamielisyyden uhallakin.

Ryhtiä tarvitaan naisten välisissä ystävyysuhteissa, etteivät ne muodostu haaveelliseksi tunteilla hekumoimiseksi eikä sairaaloiseksi nautiskeluksi, joka johtaa kyllästymiseen ja kärsimystä tuottaviin ristiriitoihin. Ryhtiä kysytään naisten ja miesten välisissä toverisuhteissa, että ne pysyvät asiallisella ja terveellä pohjalla ja ovat molem-

minpuolisen kunnioituksen leimaamia. Siihen liittyy pingoittumaton luonnollisuus, joka tahdikkaasti osaa selviytyä erilaisista vastaan tulevista tilanteista. Tässä erikoisesti tulee kysymykseen naisen herkkä vaisto ja joustavuus johtaa asioiden kulkua oikeaan suuntaan. Pienikin hairahdus voi muodostua asianomaisille kiusalliseksi ja kohtalokkaaksi. Aivan erikoisessa määrässä kaitataan ryhdikkyyttä rakkauselämän hoidossa, ettei se painu viettielämän tasolle, ja ettei hetkellisessä aistihuumauksessa myönnytä sellaiseen, joka vie omantunnon rauhan ja aiheuttaa tuskallisia itsesyytöksiä, ehkäpä varsin kohtalokkaitakin seurauksia. On muistettava, että ruumis on Pyhän Hengen temppele, jonka koskemattomuutta on suojattava ja että Jumalan hoitoomme uskomat luomisvoimat edellyttävät omistajaltaan pyhitettyä, vastuuntuntoista mieltä. Se tietää monen kohdalla kipeitä taisteluita erittäinkin sellaisissa olosuhteissa, jossa turmeltunut ympäristö, siveellisesti ala-arvoinen henki ja alhaisen tavan kahle puhtauteen pyrkivää yksilöä tukahduttavina painostavat. Miten syvästi olemmekaan saaneet kokea Jeesuksen sanojen totuuden: »Henki tosin on altis, mutta liha on heikko.»

Ryhdiikkyys vaikeissa tilanteissa ja ahdistavissa olosuhteissa kysyy s a n k a r i l l i s u u t t a. Sankarillinen oli se nuori eteläpohjalainen tyttö, joka kunniaansa puolustaessaan vaipui aaltojen alle tai-

pumatta häpeällisen kohtalon uhriksi. Uljaita olivat ne ylhäiset marttyyrinaiset, jotka jättäen asemansa ja rikkautensa ja katkaisten läheisetkin sydänsuhteensa astuivat areenalle petojen raadeltaviksi. Yli-inhimillistä sankaruutta on vaadittu niiltä naisilta, jotka ovat villien pakanahaimojen keskuudessa ulkonaisesti avuttomina julistaneet evankeliumia Kristuksesta. Kuinka suurta rohkeutta kysykään Matilda Wredeltä vankien auttaminen, kun hän yksin ja aseettomana lähestyi jotakin paatunutta rikoksentekijää! Arkielämän taakkojen alla moni hiljainen vaimo, äiti tai tytär osoittaa kunnioitettavaa sankarillisuutta vaeltaessaan kärsivällisesti ja nurkumatta tietänsä eteenpäin. Jos heillä ei olisi ollut sisällistä vapautta, elävää kutsumustietoisuutta ja armoa jättäytyä kaikissa kohtaloissaan Taivaallisen Isän käsiin, he olisivat menehtyneet. Mutta nyt he saattoivat kohoutua hetken vaivojen yläpuolelle ja nähdä sielun arvon ja katoavan ajan lyhyiden lähestyvän iäisyyden edessä.

He kykenivät sen tekemään myöskin siksi, että heidän sydämessään paloi r a k k a u s, rakkaus Kristukseen ja rakkaus sieluihin. Vapaa nainen ei nimittäin ole mikään yleväpiirteinen, mutta kylmä marmoriveistos, jota ihailemme, mutta jossa ei syki elämä. Hän olisi meille etäinen ja saavuttamaton viileässä kauneudessaan.

Vapaa nainen on sydämen ihminen, joka uh-

rautuvalla rakkaudellaan suorittaa suurtöitä ja valloittaa maailmaa. Ei hän läheskään aina saa osakseen ymmärtämystä, vaan tylyä arvostelua kuten Betanian Maria, joka kiitollisen rakkauden pakoittamana särki alabasteripullonsa ja voiteli sen kallisarvoisella sisällyksellä Mestarinsa. Omituisilta kenties vaikuttivat ne naiset, jotka pääsiäis-aamuna tekivät yrtteineen ja voiteineen matkaa Jeesuksen haudalle. Olihan sen ovella sinetti ja valtava kivi. Mutta joukossa oli Maria Magdaleena, josta Jeesus kerran oli ajanut pois seitsemän riivaajaa ja joka vapautettuna naisena oli seurannut Herraansa ja palvelut Häntä varoillaan. Sydämen syvä kaipaus ja palvelusmieli veivät hänet ja hänen toverinsa haudalle. Monet jalot naiset ovat uhranneet asemansa edellyttämät tulevaisuuden mahdollisuudet antautuakseen huolehtimaan orvoista, unohdetuista ja onnettomista ihmisistä. Vapaassa seurakuntatyössä tapaa paljon niitä naisia, jotka ovat luopuneet mukavuudestaan ja levostaan voimia kysyvän päivätyönsä päätyttyä seuratakseen Mestarinsa kehoitusta: »Menkää tekin viinitarhaani ...» He ovat tunteneet omakseen runoilijan sanat:

»Me olemme valitut valvomaan,
näytä lamppumme pieni yöhön!
On kätemme kutsutut kantamaan
ja vihityt uhrityöhön.

Ja ihmistuskan korpehen
me toivon yrtin viemme.
Ja lohdun kalkkia kantaen
ovat siunatut kätemme, tiemme.»

Kutumustietoisuus, ryhdikkyys, sankarillisuus ja rakkaus ovat niitä ominaisuuksia, joita tapaamme vapaan naisen sisäisiä kasvopiiirteitä tarkastellessamme. Ne heijastuvat hänen ulkonaisessa olemuksessaankin. Hänen yhteiskunnallinen asemansa, seurapiirinsä, tehtävänsä ja varallisuutensa määräävät hänen pukeutumisensa ja ulkonaisen esiintymisensä, mutta, miten hän lieneekin verhottu, se kuvastaa hänen persoonallisuuttaan ja sisäistä omalaatuisuuttaan ja pukuaan hän kantaa koruttoman arvokkaasti kuten vapaan naisen tulee. Kaikki ulkonainen on hänelle elämän kehystä, eikä keskeistä huomiota vaativa pääsisällisyys. Siksi hän ei vikoilevalla mielellä tarkastele lähimmäistensä ulkoasua ja ylhäältä käsin singahuttele arvostelujaan, vaan hän tutkii omaa sydäntään, onko siellä ehkä vallitsemassa pinnallisuuden ja turhamaisuuden henki, joka, saamatta kenties omalla kohdalla ulkonaista ilmaisua, pyrkii katkerana sitomaan toisen omaatuntoa ja menettelytapoja. Vapaa nainen ei tosin tahallaan herätä pahennusta muistaen rakkauden lakia, mutta hän ei myöskään orjaile toisia kristittyjä, vaan toimii

kaikessa omantuntonsa mukaan. Siksi on omaa-
tuntoa hoidettava ja sen hereillä pysymistä val-
vottava muistaen Daavidin rukousta: »Tutki mi-
nua, Jumala, ja tunne minun sydämeni, koettele
minua ja tunne minun ajatukseni. Ja katso: jos
minun tieni on vaivaan vievä, niin johdata minut
iankaikkiselle tielle.» Se edellyttää jokapäiväistä
Jumalan sota-asuun pukeutumista (Ef. 6: 13), jot-
ta vaellus tapahtuisi sydän keskitettynä »yhteen
tarpeelliseen».

»Te uskolliset, totuutta harrastavat naiset, te-
pä olette yhteiskunnan pylväät», huudahtaa Ib-
sen eräässä näytelmässään. V a p a a t n a i s e t
m u o d o s t a v a t k a n s a n y d i n a i n e k-
s e n. Suorittivatpa he tehtäviään matalissa ma-
joissa saloseudun hiljaisuudessa tai tehtaan huu-
maavassa jyrinässä kuolettavalta tuntuvan työn
ääressä, käsityöläisinä, kotiapulaisina, virastoissa,
opettajina, emäntinä tai tyttärinä ehkä edusta-
vissakin asemissa, he tuovat kristillisen vapauden
hengen kirkastaman persoonallisuutensa panoksen
yhteiselämään. Jokainen heistä on lahja kodil-
leen ja ympäristölleen, lahja kristilliselle seura-
kunnalle. He ovat »Kristuksen tuoksu», joka tun-
keutuu kärsivän ja köyhyyttään sairastavan ih-
miskunnan sydänjuuriin. He ovat onnellisia naisia,
sillä heidän kanssaan on Herra kuten muinoin
Joosefin kanssa. Heidän tiensä on voittajan tie.

Vuosituhansien halki ulottuva vapaiden naisten saatto kutsuu riveihinsä nykyajan naista. Ajan rajan yli astuneet sisaremme kohdistavat rukoi-levat, odottavat silmänsä meihin, jotka taistelemme järkyttävän, ihmeellisen aikakauden keskellä. Sorrowmeko me aisteja huumaavaan elämän hurmaan ja päivien loputtomaan, hermoja kuluttavaan kiireeseen? Vai saako Jumala, taivaan ja maan Herra puhua sielullemme ja kohottaa sen vapauteen? Siitä riippuu meidän — ja koko ihmiskunnan tulevaisuus.

HINTA 2 MK